

Ako to vidím ja

Kontrola

Za [socializmu](#) neboli potrebné silné kontrolné inštitúcie na bránenie kradnutiu. Napríklad ani vyšší kontrolný úrad či investigatívna televízia. Ceny boli centrálné stanovené. Postaviť predražené diaľnice či zaplatiť rozprávkové sumy za logá by sa ani veľmi nedalo. Ani predať za polovicu emisné kvóty. Ak by sa to aj podarilo, zlodeji by z toho veľa nemali, lebo aj platy boli určené zhora. Keby sa aj to podarilo obísť, asi by tunel oznámil nejaký všadeprítomný člen tajnej bezpečnosti.

V trhovej ekonomike sa vo veľkom kradne oveľa ľahšie. Práve preto v nej kľúčovú úlohu zohráva okrem morálky aj silná kontrola. Vo Veľkej Británii napríklad najvyšší kontrolný úrad kontroluje efektívnosť PPP projektov. V Čechách sa ten istý úrad okrem kontroly stavby diaľnic púšťa aj do kontroly vyplácania starobných dôchodkov. Často pritom kritizuje ministerstvá verejne. Správne! Ide totiž o jediný trest, ktorého sa politici obávajú.

Potravinová kontrola sa u našich západných susedov chystá zverejniť rebríček predajcov nekvalitných potravín, zrejme sa zverejnia aj čerpadlá predávajúce nekvalitný benzín. Česká televízia nedávno informovala o nemorálnom predaji OKD, pri ktorom zrejme prišli mnohí obyčajní ľudia o väčšinu svojho majetku v dôsledku chýb politikov najsilnejších strán. Odhalila nečestné praktiky farmaceutických firiem pri podplácaní lekárov, nebála sa porovnať náklady na miliónovú oslavu narodenín vysokého štátneho úradníka s jeho príjmami.

U nás sa pri odhaľovaní krádeží zatiaľ spoliehame na zopár novín a mimovládok. Tie však ani pri najlepšej vôli nemajú dostatočné možnosti. Aj preto sa tak nehorázne kradne. Premiér nebuduje silnú kontrolu buď preto, lebo verí v návrat socializmu, alebo mu tento stav vyhovuje. Umožňuje totiž napríklad vládnuť s pomocou takto „kúpených“ partnerov.

pondelok 31. 8. 2009 | Eugen Jurzyca, Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy